

**Skarga na wyrok kasatoryjny
sądu odwoławczego w polskiej
procedurze karnej.
Teoria i praktyka**

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Wstęp

Celem tego opracowania jest całościowe przedstawienie instytucji „skargi na wyrok sądu odwoławczego”, wprowadzonej do polskiej procedury karnej w 2016 r. (rozdział 55a KPK), oraz podjęcie próby oceny jej skuteczności jako środka mającego wspierać apelacyjny model postępowania odwoławczego i ograniczającego liczbę wyroków kasatoryjnych wydawanych przez sądy odwoławcze. Zmiana modelu postępowania odwoławczego w sprawach karnych nastąpiła w 2015 r. Została ona zrealizowana m.in. przez istotne ograniczenie katalogu sytuacji, w których sąd odwoławczy może uchylić wyrok sądu I instancji i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania. To właśnie naruszenie przepisu art. 437 § 2 zd. 2 KPK, zawierającego katalog tych sytuacji, stanowi podstawę skargi na wyrok sądu odwoławczego. Z tego powodu przedmiotem tego opracowania uczyniono również stosowanie art. 437 § 2 KPK przez sądy odwoławcze.

Książka zawiera prezentację wyników badań przeprowadzonych przez pracowników i doktorantów Katedry Postępowania Karnego w latach 2018–2020, finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki w ramach projektu badawczego „Skarga na wyrok sądu odwoławczego jako instrument przyspieszenia postępowania karnego i redukcji «kasatoryjności» postępowania odwoławczego” (Nr projektu badawczego: 2016/23/B/HS5/03786, OPUS 12). Wszyscy członkowie zespołu badawczego są autorami poszczególnych rozdziałów tego opracowania. Badania objęły dwa aspekty: analizę podstaw normatywnych skargi na wyrok sądu odwoławczego oraz praktyki jej stosowania w latach 2016–2019, jak również analizę podstaw wydawania wyroków kasatoryjnych (czyli tych, które mogą być zaskarżone skargą) przez sądy apelacji lubelskiej w latach 2016–2018.

Pierwsza część monografii zawiera całościowe przedstawienie podstaw normatywnych funkcjonowania nowego środka zaskarżenia. Po ogólnej prezentacji powodów jego wprowadzenia i towarzyszącej temu dyskusji w doktrynie (rozdział I), przedstawiono przesłanki wniesienia skargi (rozdział II), procedurę jej rozpoznania (rozdział III) oraz zakres kognicji SN rozpoznającego skargę (rozdział IV). W kolejnych dwóch rozdziałach omówione zostały specyficzne aspekty stosowania skargi w przypadku jej wniesienia od wyroku uchylającego tzw. wyrok konsensualny (rozdział V) oraz wyrok łączny (rozdział VI). W trakcie badań okazało się bowiem, że ogólne reguły uchylania wyroków wydanych po przeprowadzeniu „pełnego” przewodu sądowego nie przystają do spraw, w których w ogóle nie przeprowadza się przewodu sądowego lub jest on znacznie zredukowany (sprawy konsensualne), albo przewód ten ma charakter odbiegający od typowego (jak w sprawach o wydanie wyroku łącznego). Ostatni rozdział zawarty w części teoretycznej opracowania dotyczy problematyki wychodzącej poza zakres badań grantowych. Uznano jednak, że część teoretyczna książki nie wyczerpywałaby problematyki skargowej, gdyby pominięto w niej kwestię stosowania skargi w postępowaniach innych niż

karne, w szczególności w postępowaniach dyscyplinarnych prowadzonych wobec przedstawicieli zawodów prawniczych (rozdział VII).

W drugiej części opracowania przedstawiono wyniki badań praktyki wydawania wyroków kasatoryjnych przez sądy odwoławcze apelacji lubelskiej. Zbadano wszystkie wyroki wydane od daty wprowadzenia instytucji skargi do końca 2018 r., które mogły być zaskarżone skargą ze względu na datę wniesienia aktu oskarżenia w sprawie (692 orzeczenia). Podstawowym celem tego badania było ustalenie, jakie są powody wydawania wyroków kasatoryjnych oraz to, czy mieszczą się one w katalogu tych podstaw, zawartym w art. 437 § 2 *in fine* KPK. Badania te pozwoliły ocenić, czy samo ograniczenie katalogu podstaw wydania wyroku kasatoryjnego wyeliminowało przypadki uchylania wyroków z powodów nieprzewidzianych w KPK (rozdział VIII). Ze względu na specyfikę postępowań odwoławczych prowadzonych w sprawach konsensualnych oraz dotyczących wyroku łącznego, wyroki kasatoryjne wydane w tych postępowaniach stały się przedmiotem odrębnej analizy w rozdziałach IX i X pracy. Badaniu poddano także czas ponownych postępowań pierwszoinstancyjnych prowadzonych po uchyleniu wyroku przez sąd odwoławczy (rozdział XII). Trzeba przy tym zaznaczyć, że ze względu na ramy czasowe grantu nie udało się zbadać czasu wszystkich postępowań ponownych, bowiem część z nich nie została jeszcze zakończona w chwili przystąpienia do opracowywania wyników badań w formie rozdziałów tej książki.

Badaniem objęto też wszystkie orzeczenia SN wydane na skutek skarg na wyroki kasatoryjne sądów powszechnych wniesione od 15.4.2016 r. do końca 2019 r. Choć w granicy badawczym przewidziano zbadanie skarg wniesionych do końca 2018 r., to badanie rozszerzono także na 2019 r., co pozwoliło na uzyskanie pełnego obrazu praktyki stosowania tego środka zaskarżenia przez 4 lata (rozdział XI). Analizie poddano także czas postępowania skargowego oraz tzw. postępowania okołoskargowego, co w zestawieniu z informacją o liczbie rozpoznanych skarg oraz średnim czasem ponownego postępowania pierwszoinstancyjnego pozwoliło na postawienie pewnych tez co do wpływu skargi na czas postępowania (rozdział XII). Z kolei analiza orzecznictwa skargowego SN pozwoliła na sformułowanie kilku wniosków co do skuteczności nowego środka zaskarżenia. W ostatnim, XIII rozdziale pracy przedstawiono wnioski z badań oraz postulaty *de lege ferenda* dotyczące trzech zagadnień:

- 1) prawidłowości obecnego uregulowania podstaw wydawania wyroków kasatoryjnych;
- 2) prawidłowości normatywnego ujęcia instytucji skargi oraz
- 3) zasadności jej wprowadzenia do systemu prawnego.

Przeprowadzenie badań, które legły u podstaw tego opracowania, nie byłoby możliwe bez przyznania na nie środków finansowych przez Narodowe Centrum Nauki, ale również bez życzliwości i pomocnej postawy Prezesa Izby Karnej SN, *Stanisława Zablockiego*, oraz Prezesów wszystkich Sądów Apelacji Lubelskiej, którzy umożliwili nam dostęp do materiału badawczego. W tym miejscu chcę wyrazić Państwu za to serdeczne słowa podziękowania.

W ramach realizacji grantu zorganizowana została konferencja naukowa, w czasie której wstępne wyniki badań zostały poddane ocenie wybitnych teoretyków i praktyków (Lublin, 17.5.2019 r.). Serdeczne słowa wdzięczności za cenne uwagi należą się wszystkim

uczestnikom tej konferencji, a przede wszystkim panelistom w osobach: prof. *Katarzyny Dudki*, prof. *Arkadiusza Lacha*, prof. *Andrzeja Sakowicza*, prof. *Jerzego Skorupki*, dr. hab. prof. UG *Sławomira Steinborna*, Sędziego Sądu Najwyższego *Stanisława Zabłockiego* oraz dr. *Michała Hudzika*.

Uprzejme podziękowania kieruję także do recenzentów wydawniczych monografii: prof. *Jerzego Skorupki* oraz prof. *Andrzeja Sakowicza*. Trafne uwagi krytyczne Recenzentów przyczyniły się do nadania monografii ostatecznego kształtu.

Lublin, sierpień 2021 r.

dr hab. *Małgorzata Wąsek-Wiaderek*, prof. KUL

[Przejdź do księgarni →](#)